

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Lehto, T. 2017. Korkeakoulujen MOOC-strategiat. Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja.

Teoksessa TAMK-konferenssi - TAMK Conference 2017. Learning and working together. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu, Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja, 132-139.

DOI / URL: <http://julkaisut.tamk.fi/PDF-tiedostot-web/Muut/TAMK-Conference2017.pdf>

17. KORKEAKOULUJEN MOOC-STRATEGIAT

Tiivistelmä

VUOSINA 2015–2016 toteutettiin EU:n Lifelong Learning -ohjelman rahoittamassa HOME – Higher Education Online: MOOCs the European way -hankkeessa kyselytutkimus, jossa kartoitettiin Euroopan korkeakoulujen MOOC (Massive Open Online Courses) -strategioita. Tampereen ammattikorkeakoulun VirtuaaliAMK-verkosto oli hankekumppanina HOME-hankkeessa. Suomen korkeakouluilta saaduista vastauksista koottiin Suomen maakohtainen raportti Comparing institutional MOOC strategies: 2015 Country report Finland, joka on avoimesti ladattavissa hankkeen verkkosivuilta (Lehto et al. 2016).

Suomen maaraportista käy ilmi, että suomalaiset korkeakoulut toivovat yhteistyötä muiden korkeakoulujen kanssa MOOC-kurssien toteuttamisessa. Suomalaisten korkeakoulujen MOOC-kurssien ensisijaisina tavoitteina on löytää uusia opiskelijoita sekä tarjota joustavia opiskelumahdollisuuksia. Laajemmasta näkökulmasta MOOC-kurssien avulla pyritään kehittämään yhteiskuntamme digitaitoja ja parantamaan työllisyyttä, kohentamaan oppimisen laatua sekä laajentamaan koulutuksen globalisaatiota ja kansainvälisyyttä.

Suomella on oma, omintakeinen lainsäädäntönsä avoimesta yliopistosta ja avoimesta ammattikorkeakoulusta. Tilanne eroaa muusta Euroopasta, jossa avoimet korkeakoulut ovat pääsääntöisesti vapaat tarjoamaan koulutusta puhtaasti kaupalliselta pohjalta, eikä avoimen korkeakoulun kurssimaksuja säädellä lainsäädännöllä. Suomessa avoimien korkeakoulujen kurssitarjonta

vastaa osittain samaan tarpeeseen kuin MOOC-kurssit Euroopassa ja muualla maailmalla.

Tausta ja tavoitteet

HOME – Higher Education Online: MOOCs the European way -hanke (<http://home.eadtu.eu>) toteutettiin tammikuusta 2014 ke-
säkuuhun 2016. HOME-hanke oli Euroopan komission Lifelong Learning -ohjelman rahoittama, ja siihen osallistui 24 avointa korkeakoulua – hanke oli siis itsessään jo massiivinen. Suomes-
ta Tampereen ammattikorkeakoulun VirtuaaliAMK-verkosto oli mukana hankkeessa. Hankkeen tavoitteena oli kehittää Euroopan korkeakoulujen avointa verkkokoulutusta sekä vahvistaa euroop-
palaisten avointen korkeakoulujen yhteistyötä verkostoitumalla. Erityisesti HOME-hankkeessa keskityttiin MOOC (Massive Open Online Courses) -verkkokursseihin, niiden pedagogiikkaan, tutki-
mukseen sekä eri maiden koulutuspoliittisiin linjauksiin MOOC-
kurssien osalta.

Vuosina 2015–2016 HOME-hankkeessa toteutettiin kyselytut-
kimus, jossa kartoitettiin Euroopan korkeakoulujen MOOC-stra-
tegioita. Vastaukset analysoitiin ja niistä koottiin seitsemän maa-
kohtaista MOOC-raporttia sekä yleinen raportti, jotka on kaikki
ladattavissa hankkeen verkkosivulta ([http://home.eadtu.eu/
news/112-country-reports-on-uptake-of-moocs-by-heis](http://home.eadtu.eu/news/112-country-reports-on-uptake-of-moocs-by-heis)). Rapo-
rteissa verrattiin joidenkin kysymysten osalta Euroopan MOOC-
tilannetta myös USA:n tilanteeseen. Osa MOOC-strategiakyselyn
kysymyksistä oli tarkoituksella täsmälleen samoja kuin vastaavis-
sa USA:laisissa kyselyissä. Suomesta kyselyyn vastasi yhdeksän
korkeakoulua. Suomen maakohtainen raportti Comparing insti-
tutional MOOC strategies: 2015 Country report Finland (Lehto et
al. 2016) on avoimesti ladattavissa niin ikään ladattavissa hank-
keen verkkosivuilta.

MOOC-strategiakyselyn toteutus

Suomen MOOC-raportti (Lehto et al., 2016) kattoi vain yhdeksän Opetus- ja kulttuuriministeriön alaisesta 28:sta korkeakoulusta. Kyselyyn vastasi Suomesta kahdeksan ammattikorkeakoulua (Arcada, Centria, Haaga-Helia, JAMK, KyAMK, LAMK, Novia, TAMK) ja vain yksi yliopisto (Itä-Suomen yliopisto). Kaksi suurinta suomalaista MOOC-kurssien tarjoajaa: Helsingin Yliopisto ja Aalto-yliopisto eivät vastanneet kyselyyn. Nämä seikat heikentävät tulosten yleistettävyyttä.

Puutteistaan huolimatta Suomesta koottu korkeakoulutuksen MOOC-strategioita koskeva tieto on erittäin kiinnostavaa. Euroopan sisällä eri maiden käsitykset MOOC-kursseista ja MOOC-koulutusstrategioista poikkeavat osin toisistaan. Euroopan MOOC-strategiat puolestaan eroavat USA:n vastaavista. USA:n tutkimukset, joihin HOME-hankkeen kyselyn tuloksia verrataan, ovat Allen & Seamanin raportit (Allen & Seaman 2014; 2015; 2016).

KESKEISIMMÄT TULOKSET

MOOC-kurssin määritelmä

Kyselytutkimuksessa käytettiin määritelmää, jonka mukaan MOOCit ovat ”suurille osallistujamäärille suunniteltuja verkkokursseja, joille voi osallistua mistä tahansa ja kuka tahansa, kunhan käytettävissä on internet-yhteys. MOOCit ovat avoimia kaikille ilman pääsyvaatimuksia ja ne tarjoavat täyden opiskelukokemuksen verkossa ilmaiseksi”. (Jansen & Schuwer 2015, 4; suom. Teija Lehto).

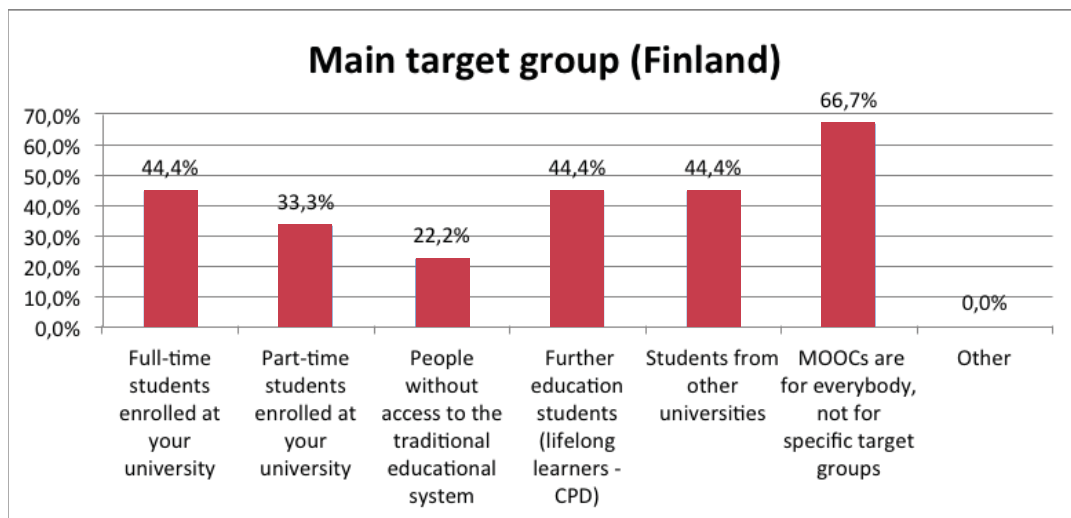
MOOC-tarjonnan tilanne

Yhdeksästä vastanneesta suomalaisesta korkeakoulusta kaksi ilmoitti toteuttaneensa MOOC-kursseja ajalla 2012–2015. Tampereen ammattikorkeakoulu (Tamk) oli näistä toinen: Tamk ilmoitti toteuttaneensa kaksi MOOCia, ja toinen suomalainen ammattikorkeakoulu niin ikään kaksi MOOCia.

Jos lukuihin lasketaan mukaan myös ne korkeakoulut, jotka aikovat ja ovat jo päättäneet toteuttaa MOOCeja, kaikkiaan 55,5% vastanneista suomalaisista korkeakouluista on toteuttanut tai aikoo toteuttaa MOOC-kursseja. Tämä on vähemmän kuin keskimäärin Euroopassa (68,0%) mutta selvästi enemmän kuin USA:ssa (13,6%).

MOOCien kohderyhmä

Vastanneista suomalaisista korkeakouluista 66,7% ilmoitti, että MOOC-kurssit pitäisi kohdentaa mieluiten kaikille kuin jollekin tietylle kohderyhmälle.

Kuva 1. MOOC-kurssien kohderyhmät suomalaisissa korkeakouluissa

MOOCien ja tutkinto-opetuksen välinen sekaannus

Kyselyssä pyrittiin myös selvittämään, aiheuttavatko MOOCit sekaannusta suhteessa tutkinto-opintoihin. Vastausten mukaan USA:ssa koetaan eniten (63,3%) hämmennystä MOOC-kurssien ja korkeakoulututkintojen välillä. Suomessakin 33,3% vastaajista ilmoitti kokevansa asiassa hämmennystä, mutta Euroopassa keskimäärin vain 16,7% vastaajista koki MOOC-kurssien suorittamisen sekoittavan tutkinto-opiskelua. MOOCit koetaan siis selvästi hämmentävimmiksi suhteessa tutkinto-opintoihin USA:ssa kuin Euroopassa.

MOOC-kurssit ja verkkopedagogiikka

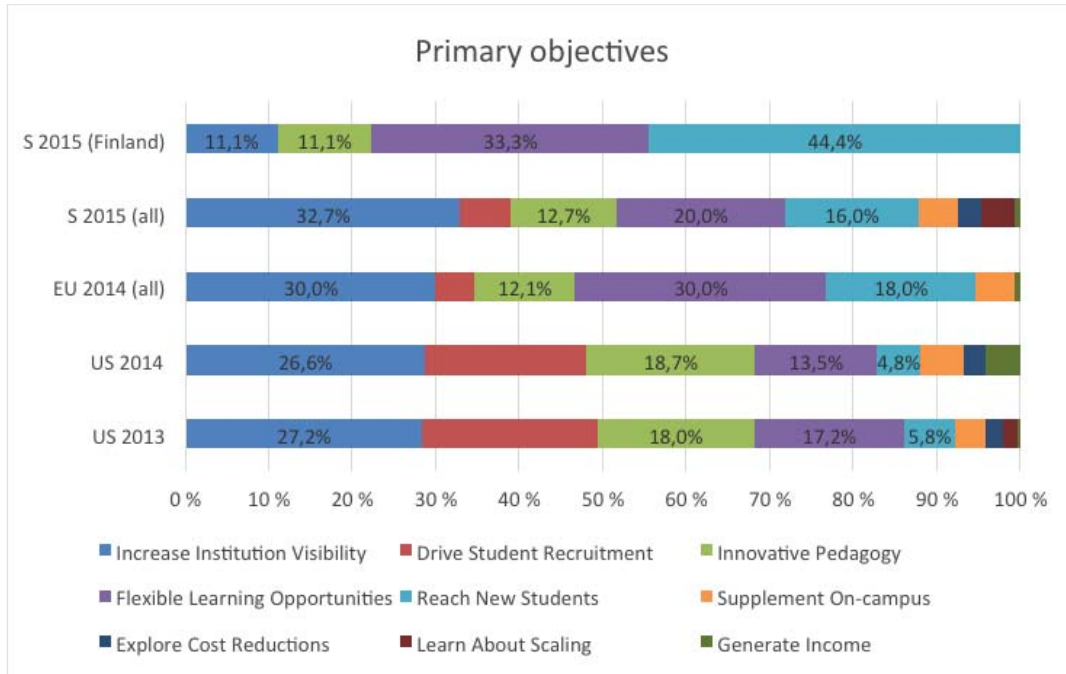
Kyselyssä esitettiin väite: "MOOCs ovat instituutioille tärkeä keino oppia verkkopedagogiikkaa". Asteikolla "samaa mieltä / neutraali / eri mieltä" Suomi suhtautui väitteeseen äärimäisen myönteisesti: 88,9% suomalaisista vastaajista oli samaa mieltä. EU:n vastaajat olivat samoilla linjoilla: 80,6% oli väitteen kanssa samaa mieltä. USA:n käsitys oli huomattavan erilainen kuin EU:n: USA:n vastaajista (Allen & Seaman 2014) ainoastaan 27,9% oli väitteen kanssa samaa mieltä.

Ovatko MOOCit kestävä tapa tarjota verkko-opintoja?

Kyselyssä esitettiin väite: "MOOCs ovat kestävä tapa tarjota kursseja". Asteikolla "samaa mieltä / neutraali / eri mieltä" Suomi suhtautui väitteeseen äärimäisen epäilevästi: vain 11,1% suomalaisista vastaajista oli samaa mieltä. Lähes yhtä epäilevää käsitystä edusti USA: vain 16,3% oli väitteen kanssa samaa mieltä (Allen & Seaman 2014). EU:n alueen korkeakoulut keskimäärin suhtautuivat väitteeseen selvästi positiivisemmin: väite sai 54,7% kannatuksen.

Tärkeimmät tavoitteet

MOOC-kurssien tärkeimmäksi tavoitteeksi nähtiin Suomessa uusien opiskelijoiden saavuttaminen (44,4%). Suomalaiset korkeakoulut pitivät myös tärkeänä tarjota joustavia opintomahdollisuuksia (33,3%). Mainituksi tulivat myös innovatiivinen pedagogiikka (11,1%) sekä korkeakoulun näkyvyyden lisääminen (11,1%).

Kuva 2. MOOC-kurssien tavoitteet suomalaisissa korkeakouluissa

Makrotason syyt tarjota MOOC-kursseja

Kyselyssä kartoitettiin myös ns. makrotason, eli yleisen tason syitä MOOC-kurssien toteutukseen. Suomalaisten korkeakoulujen vastauksissa tärkeimpinä makrotason syinä mainitaan:

1. "(e-)taitojen ja työpaikkojen tärkeys", "oppimisen laadun parantaminen" ja "globalisaatio ja kansainvälistyminen".
2. "Uusi suuri liiketoiminta" nähdään joko relevanttina tai hieman relevanttina makrotekijänä 44,4% vastanneissa

suomalalaisissa korkeakouluissa. Sen kummemmin Suomi kuin muukaan Eurooppa ei siis suuressa mitassa haaveile tekevänsä isoa bisnestä MOOCeilla.

3. MOOCien teknologisia innovaatiota ei juurikaan pidetä merkittävinä Suomen korkeakouluissa.

MOOC-yhteistyö muiden kanssa

Yleensä ottaen Suomen korkeakoulut ovat hyvin halukkaita MOOC-yhteistyöhön muiden toimijoiden kanssa. Peräti 100% vastanneista suomalaisista korkeakouluista aikoo todennäköisesti tai hyvin todennäköisesti toteuttaa MOOC-kursseja yhteistyössä muiden korkeakoulujen kanssa.

”MOOC-oppimisalusta”, ”oppimisanalytiikka” ja ”muiden toteuttamien MOOC-kurssien käyttö omassa korkeakoulussa” mainitaan todennäköisinä tai erittäin todennäköisinä” 88.9% vastanneista korkeakouluista. Alueita, joilla suomalaiset korkeakoulut niin ikään ovat halukkaita yhteistyöhön, ovat: ”arviointi, testit, valintatehtävät” (77,8%), ”MOOC-aineiston kehittäminen”, (77,8%), ”MOOC-kurssien suunnittelu” (77,8%) ja ”uudet skaalautuvat koulutuspalvelut” (77.8%). Vähiten suomalaiset korkeakoulut arvioivat syntyvän yhteistyötä MOOC-datan myynnissä.

MOOC-kurssien tulevaisuus Suomessa

Suomella on oma, omintakeinen lainsäädäntönsä avoimesta yliopistosta ja avoimesta ammattikorkeakoulusta. Tilanne eroaa muusta Euroopasta, jossa avoimet korkeakoulut ovat pääsääntöisesti vapaat tarjoamaan koulutusta puhtaasti kaupalliselta pohjalta, eikä avoimen korkeakoulun kurssimaksuja säädellä lainsäädännöllä. Suomessa avoimien korkeakoulujen kurssitarjonta vastaa osittain samaan tarpeeseen kuin MOOC-kurssit Euroopas-

sa ja muualla maailmalla. Ehkä juuri tästä syystä MOOC-kurssit eivät käytännössä ole vielä kovin laajasti yleistyneet Suomessa, vaikka periaatteellista intoa asiaan riittää.

Eurooppalainen verkko- ja avoimen koulutuksen verkosto EADTU – The European Association of Distance Teaching Universities (<http://eadtu.eu>) jatkaa vuosittaisia MOOC-strategiakyselyitä, joista viimeisin oli auki vuoden 2016 loppuun. Tamk on EADTU-verkoston jäsen ja on vastannut viimeisimpään MOOC-strategiakyselyyn.

Lähteet

ALLEN, I.E. & SEAMAN, J. 2014. Grade Change: Tracking Online Education in the United States. Babson Survey Research Group and The Sloan Consortium. Luettu 16.1.2017. <http://www.onlinelearningsurvey.com/reports/gradechange.pdf>

ALLEN, I.E. & SEAMAN, J. 2015. Grade Level: Tracking Online Education in the United States. Babson Survey Research Group and Quahog Research Group, LLC. Luettu 16.1.2017. <http://www.onlinelearningsurvey.com/reports/gradelevel.pdf>

ALLEN, I.E. & SEAMAN, J. 2016. Online Report Card: Tracking Online Education in the United States. Babson Survey Research Group and Quahog Research Group, LLC. Luettu 16.1.2017. <http://onlinelearningsurvey.com/reports/onlinecard.pdf>

JANSEN, D. & SCHUWER, R. 2015. Institutional MOOC strategies in Europe. Status report based on a mapping survey conducted in October - December 2014. EADTU. Luettu 16.1.2017. http://www.eadtu.eu/documents/Publications/OEenM/Institutional_MOOC_strategies_in_Europe.pdf

LEHTO, T., JANSEN, D. & GOES-DANIELS, M. 2016. Comparing Institutional MOOC strategies 2015: Country report Finland. Luettu 16.1.2017. http://eadtu.eu/images/publications/Finland-Comparing_Institutional_MOOC_strategies.pdf